

UZASADNIENIE

WYROKU W CAŁOŚCI

Decyzją z 23.11.2017 r. o rozliczeniu renty z tytułu niezdolności do pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. Wydział (...) Umów Międzynarodowych w S., na podstawie art. 103-105, art. 127, art. 138-140, art. 141 ust. 1-3 oraz art. 142-144 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 22.07.1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz.U. z 1992 r., Nr 58, poz. 290 ze zm.), ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), dokonał rozliczenia M. Z. renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z osiągniętym przychodem w 2014 r.

Łączny przychód osiągnięty przez M. Z. w w/w okresie wyniósł 56195,33 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu, tj. 31822,80 zł, łącznie o kwotę 24372,53 zł.

Zakład podał, że osiągnięty przez M. Z. przychód uzasadniał zmniejszenie łącznej kwoty świadczenia za w/w okres o kwotę maksymalnego zmniejszenia tj. o 5008,34 zł, w tym:

- od 1.01.2014 r. do 28.02.2014 r. o 411,87 zł x 2, tj. 823,74 zł,
- od 1.03.2014 r. do 31.12.2014 r. o 418,46 zł x 10, tj. 4184,60 zł.

Po dokonaniu rozliczenia za w/w okres Zakład ustalił, że M. Z. pobrał nienależne świadczenie w kwocie 5008,34 zł i wskazał, że należy je wpłacić na podany rachunek ZUS-u w terminie 1 miesiąca od daty doręczenia decyzji.

(decyzja k. 102 akt ZUS)

Decyzją z 24.11.2017 r. o rozliczeniu renty z tytułu niezdolności do pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. Wydział (...) Umów Międzynarodowych w S., na podstawie art. 103-105, art. 127, art. 138-140, art. 141 ust. 1-3 oraz art. 142-144 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 22.07.1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz.U. z 1992 r., Nr 58, poz. 290 ze zm.), ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), dokonał rozliczenia M. Z. renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z osiągniętym przychodem w 2015 r.

Łączny przychód osiągnięty przez M. Z. w w/w okresie wyniósł 60748,34 zł i przekroczył niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu, tj. 32911,10 zł, łącznie o kwotę 27837,24 zł.

Zakład podał, że osiągnięty przez M. Z. przychód uzasadniał zmniejszenie łącznej kwoty świadczenia za w/w okres o kwotę maksymalnego zmniejszenia tj. o 5050,02 zł, w tym:

- od 1.01.2015 r. do 28.02.2015 r. o 418,46 zł x 2, tj. 836,92 zł,
- od 1.03.2015 r. do 31.12.2015 r. o 421,31 zł x 10, tj. 4213,10 zł.

Po dokonaniu rozliczenia za w/w okres Zakład ustalił, że M. Z. pobrał nienależne świadczenie w kwocie 5050,02 zł i wskazał, że należy je wpłacić na podany rachunek ZUS-u w terminie 1 miesiąca od daty doręczenia decyzji.

(decyzja k. 105 akt ZUS)

Decyzją z 27.11.2017 r. o rozliczeniu renty z tytułu niezdolności do pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. Wydział (...) Umów Międzynarodowych w S., na podstawie art. 103-105, art. 127, art. 138-140, art. 141 ust.

1-3 oraz art. 142-144 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 22.07.1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz.U. z 1992 r., Nr 58, poz. 290 ze zm.), ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), dokonał rozliczenia M. Z. renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z osiągniętym przychodem w 2016 r.

Łączny przychód osiągnięty przez M. Z. w w/w okresie wyniósł 166067,36 zł i przekroczył wyższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu, tj. 63243,30 zł, łącznie o kwotę 102824,06 zł.

Zakład podał, że osiągnięty przez M. Z. przychód uzasadniał zawieszenie łącznej kwoty świadczenia za w/w okres na kwotę 8517,76 zł, w tym:

- od 1.01.2016 r. do 29.02.2016 r. o 675,13 zł x 2, tj. 1350,26 zł,
- od 1.03.2016 r. do 31.03.2016 r. o 1076,75 zł x 1, tj. 1076,75 zł,
- od 1.04.2016 r. do 31.12.2016 r. o 676,75 zł x 9, tj. 6090,75 zł.

Po dokonaniu rozliczenia za w/w okres Zakład ustalił, że świadczenie podlegało zawieszeniu oraz, że M. Z. pobrał nienależne świadczenie w kwocie 8517,76 zł i wskazał, że należy je wpłacić na podany rachunek ZUS-u w terminie 1 miesiąca od daty doręczenia decyzji.

(decyzja k. 109 akt ZUS)

Uznając każdą z w/w decyzji za krzywdzącą wnioskodawca złożył od nich odwołanie, wnosząc o ich uchylenie lub o zmianę poprzez stwierdzenie, że nie jest zobowiązany do zwrotu renty za okresy wskazane w tych decyzjach.

W uzasadnieniu odwołania skarżący wyjaśnił, że w sierpniu 2014 r. wyjechał do Norwegii, gdzie pracował do 20.03.2015 r., po czym zmuszony był pójść na zwolnienie lekarskie w związku z pogarszającym się stanem zdrowia, dodając, że zwolnienia lekarskie wysyłał do Instytucji N. w Norwegii za pośrednictwem ZUS-u w Ł.. Odwołujący podał, że z uwagi na to, że ze strony norweskiej nie było żadnej odpowiedzi przez co pozostał bez środków do życia, wystąpił do wielu różnych instytucji z prośbą o pomoc, w wyniku czego po 7 miesiącach otrzymał pismo z ZUS-u z 3.11.2015 r. zawierające decyzję wydaną przez (...) informujące o zakończeniu interwencji w jego sprawie. Skarżący wyjaśnił, że nie do końca zgadzał się z wydaną przez (...) decyzją i złożył od niej odwołanie, przez co trwały dalsze postępowania i żadna decyzja nie była prawomocna. Sprawa została ostatecznie dopiero w 2017 r. po 2 latach.

Odnosząc się do przychodu osiągniętego w 2014 r. wnioskodawca wyjaśnił, że został on zgłoszony przez płatnika do ZUS, który potwierdził ten fakt w piśmie z 19.03.2015 r. Odwołujący argumentował, że było dla niego logiczne, że ZUS został zatem poinformowany o jego przychodzie z 2014 r. w Norwegii i że z w/w pisma zrozumiał, że aby okres przepracowany w Norwegii został zaliczony do okresów składkowych, tj. okresów ewentualnie zwiększających wysokość jego świadczenia, powinien złożyć wniosek i sprecyzować o co się ubiega wraz z nowym zaświadczeniem od pracodawcy (ponieważ poprzednie zawierało braki) informującym o przebywaniu na ewentualnym zasiłku chorobowym, urlopach bezpłatnych oraz czy były odprowadzane składki na ubezpieczenia emerytalno – rentowe. Skarżący wyjaśnił, że uznał, iż na chwilę obecną nie ma potrzeby zgłaszania takiego wniosku, gdyż w Norwegii pracował bardzo krótko i zaliczenie tego okresu nie zwiększy jego renty, a pismo ZUS nie nakazywało mu złożenia takiego wniosku, a jedynie informowało go o procedurze zaliczenia okresu pracy wynikającego z zaświadczenia, wobec czego odwołujący stwierdził, iż nie musi składać takiego wniosku – tym bardziej, że wiedział, że nie korzystał z zasiłków chorobowych, urlopu bezpłatnego, wobec czego nie widział podstaw ani do ewentualnego zmniejszenia lub zawieszenia jego świadczenia rentowego, akcentując, że gdyby takie podstawy były to ZUS mając zgłoszony przychód sam dokonałby zmniejszenia lub zawieszenia świadczenia, czego nie zrobił. Konkludując wnioskodawca podkreślił, że był przekonany, że ze względu na powyższe jego sytuacja związana z zatrudnieniem w Norwegii i osiągniętym tam przychodem była znana ZUS-owi, dodając, że gdyby chciał zataić to przed ZUS-em to nie wysyłałby od kwietnia 2015

r. zwolnień przez ZUS w Ł. tylko składałby je bezpośrednio do (...) lub do pracodawcy bo taka możliwość również istniała, a nadto podniósł, że do ZUS w W. wpłynęło jego pismo z 6.10.2015 r. z prośbą o pomoc, gdzie jego sytuacja była dokładnie opisana, a o tym, że ZUS doskonale wiedział, że podjął pracę w Norwegii świadczy pismo z 19.10.2015 r. oraz, że ubiegał się w Norwegii o zasiłek chorobowy dowodzą dokumenty z 10.03.2016 r., które składał bezpośrednio w ZUS-ie w Z.. Odwołujący dodał, że nie otrzymał odpowiedzi na w/w wniosek oraz podanie o czym wspominał w kolejnym wniosku do ZUS z 30.06.2017 r. Skarżący podkreślił, że niczego przed ZUS-em nie ukrywał, a pozwany organ rentowy nie zgłaszał wnioskodawcy, że są jakieś braki. Wnioskodawca wyjaśnił, że złożył kolejny wniosek do (...) Oddział w Z. z 29.04.2016 r., w którym wyraźnie stwierdził, że załączył druk E-207 oraz dokumentację poświadczającą okresy zatrudnienia oraz pobierania zasiłku chorobowego w Norwegii. Następnie otrzymał pismo z ZUS w S. z 30.05.2016 r., w którym wskazano, że ZUS i N. są ze sobą w kontakcie a polski organ rentowy jest dokładnie poinformowany o sytuacji wnioskodawcy zarówno przez ubezpieczonego jak i przez (...) oraz przez instytucje, do których zgłosił się o pomoc. Mimo to wnioskodawca nie otrzymał od ZUS żadnej informacji, że pobiera świadczenie nienależne lub że powinien coś dostarczyć, ale przeciwnie z pisma z 21.10.2016 r. wynika, że ZUS wie o zatrudnieniu w Norwegii i o tym, że odwołujący złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy w Norwegii oraz, że ZUS wystąpił do norweskiej instytucji ubezpieczeniowej o niezbędne dokumenty w sprawie skarżącego oraz, że po ich otrzymaniu przystąpi do wydania decyzji w jego sprawie. Po miesiącu wnioskodawca otrzymał kolejny dokument, tj. formularza E117 i E118 z ZUS-u w S. wysłany z Norweskiej Instytucji bezpośrednio do ZUS w S., bo tylko tam są obsługiwane sprawy osób zatrudnionych w Norwegii, wywodząc, że to również wskazuje, że był on zatrudniony w Norwegii, bo z tego powodu wypłatę jego świadczenia przejął ZUS w S. od ZUS-u w Z.. Odwołujący wyjaśnił, że 29.06.2017 r. wystąpił z podaniem do ZUS o wystawienie zaświadczenia poświadczającego okres ubezpieczenia za lata 2012, 2013, 2014. W odpowiedzi otrzymał pismo ZUS z 2.08.2017 r., w którym otrzymał potwierdzone okresy ubezpieczenia i dopiero w tym piśmie został poinformowany o konieczności rozliczenia z przychodów za 2014 r., za 2015 r. i za 2016 r. – akcentując, że nigdy wcześniej nie otrzymał od ZUS takiej informacji mimo, że organ rentowy mógł to uczynić wcześniej. Zaznaczył, że udzielił na pismo z 2.08.2017 r. niezwłocznej odpowiedzi pismem z 14.09.2017 r., do którego dołączył zaświadczenie od pracodawcy z 14.09.2017 r. Z powyższego skarżący wywodził, że powołane dokumenty potwierdzają, że powiadomił ZUS o podjęciu zatrudnienia w Norwegii a co za tym idzie w jego sytuacji zastosowanie znajduje art. 138 ust. 4 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.). Zdaniem wnioskodawcy w jego sytuacji w ogóle nie ma mowy o świadczeniu nienależnie pobranym, ponieważ gdyby nie pobierał świadczenia rentowego to nie miałby żadnych środków do życia z uwagi na to, że (...) wyjaśnił sytuację dopiero w marcu 2017 r. a do tego czasu nie było wiadomym jakie i kiedy wyda decyzje (...). Zdaniem skarżącego skoro do marca 2017 r. żadna decyzja nie była prawomocna zatem świadczenie wypłacane było prawidłowo i nie jest to świadczenie nienależnie pobrane. Jednocześnie wnioskodawca podkreślił, że nie został pouczony o konieczności dokonania zgłoszenia o podjęciu zatrudnienia bądź uzyskania przychodu w tak specyficznej jak jego sytuacji, w której sprawa została rozstrzygnięta dopiero po 2 latach z mocą wsteczną.

(odwołanie k. 3-7)

W odpowiedziach na odwołania od w/w decyzji ZUS wniósł o ich oddalenie i o łączne rozpoznanie.

Na podstawie art.219 k.p.c. sprawa o sygn. akt VIII U 2281/20 została połączona ze sprawą o sygn. akt VIII U 259/18 celem łącznego rozpoznawania i rozstrzygnięcia za sygn. VIII U 259/18;

W piśmie procesowym z 5.09.2018 r. ZUS wyjaśnił, że zwrócił się do norweskiej instytucji ubezpieczeniowej o podanie wysokości uzyskanego przez odwołującego przychodu w latach 2014, 2015 i 2016

(pismo ZUS k. 129)

W piśmie procesowym z 19.10.2018 r. ZUS wyjaśnił, że otrzymał z norweskiej instytucji ubezpieczeniowej 30.10.2017 r. informację o przychodach wnioskodawcy

W 2014 r. (...) NOK (po przeliczeniu 56195,33 zł)

W 2015 r. (...) NOK (po przeliczeniu 60748,34 zł)

W 2016 r. (...) NOK (po przeliczeniu 166067,36 zł)

a także, że przychód wnioskodawcy w 2014 r., w 2015 r., w 2016 r. został rozliczony na podstawie w/w danych uzyskanych od instytucji norweskiej. ZUS podał, że nie posiada szczegółowej informacji o kwocie ze stosunku pracy, ani o kwocie zasiłku chorobowego za okres od 20.04.2015 r. do 27.04.2015 r. Z rocznego rozliczenia wpłat i podatków za 2015 r. z 12.12.2017 r. wynika, że wnioskodawca otrzymał za okres od 28.04.2015 r. do 16.07.2015 r. (...) NOK zasiłku chorobowego. ZUS podał, że nie ma szczegółowej informacji o kwocie zasiłku chorobowego za okres 17.07.2015 r. – 31.12.2015 r. Z tłumaczenia potwierdzeń wpłaty na konto wnioskodawcy wynika, że za okres 1.04.2015 r. – 31.03.2016 r. wnioskodawca otrzymał (...) NOK brutto zasiłku chorobowego. Nie wiadomo zatem jaka kwota z kwoty (...) NOK została wypłacona za okres 1.04.2015 r. – 31.12.2015 r. ZUS podał, że z załączonych dokumentów nie można wyliczyć rocznego przychodu za 2015 i 2016 r. i w związku z tym 15.10.2018 r. pozwany zwrócił się do norweskiej instytucji z jakiego tytułu i w jakiej kwocie były wypłacane przychody w 2015 r. i 2016 r. oraz podanie daty ukończenia stosunku pracy wnioskodawcy.

(pismo ZUS k. 143)

W pismach procesowym z 11.04.2019 r. i z 31.05.2019 r. ZUS wyjaśnił, że nie uzyskał odpowiedzi od norweskiej instytucji ubezpieczeniowej w w/w kwestiach.

(pisma ZUS k. 155, 159)

W piśmie procesowym z 1.07.2019 r. ZUS zwrócił się o wypożyczenie akt celem weryfikacji danych nadesłanych przez instytucję norweską o wysokości przychodu wnioskodawcy w 2016 r.

(pismo ZUS k. 162)

W piśmie procesowym z 30.07.2019 r. ZUS podał, że prowadzi z instytucją norweską postępowanie wyjaśniające ponieważ wysokość przychodu w 2016 r. jest niezgodna z wcześniej podaną przez (...) wysokością przychodu.

(pismo procesowe ZUS k. 167)

W piśmie procesowym z 3.09.2019 r. pozwany podał, że w wyniku postępowania wyjaśniającego uzyskał od norweskiej instytucji ubezpieczeniowej informację, z której wynika, że ZUS błędnie wprowadził do systemu walutę dokonując przez to błędnego rozliczenia i w efekcie wydał 3 decyzję z 23.08.2019 r. którymi uchylił zaskarżoną decyzję z 23.11.2017 r. w części dotyczącej wysokości przychodu w 2014 r., decyzję z 24.11.2017 r. w części dotyczącej wysokości przychodu w 2015 r., decyzję z 27.11.2017 r. w części dotyczącej wysokości przychodu w 2016 r. dodając, że osiągnięte kwoty przychodu w latach 2014, 2015, 2016 powodują skutki finansowe jak w zaskarżonych decyzjach.

(pismo ZUS k. 169, decyzje z 23.08.2019 r. k. 173-177)

W piśmie procesowym z 13.09.2019 r. ZUS wyjaśnił, że aktualnie nie prowadzi żadnego postępowania wyjaśniającego z norweską instytucją ubezpieczeniową.

(pismo ZUS k. 185)

W piśmie procesowym z 15.10.2019 r. wnioskodawca podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie (k. 191-197)

Na rozprawie z 10.12.2019 r. Sąd zobowiązał ZUS do wskazania w terminie 30 dni kiedy następowały wypłaty świadczeń na rzecz wnioskodawcy z tytułu wynagrodzenia za pracę, zasiłków chorobowych, świadczenia rehabilitacyjnego i inne związane z pracą w Norwegii wnioskodawcy, zaznaczając, że należy podać konkretną datę wypłaty każdego ze świadczeń, z podaniem tytułu świadczenia oraz okresu jakie obejmowało to świadczenie,

podania czy organ rentowy uwzględnił powyższe przy rozliczeniu lat 2014, 2015, 2016, tj. czy uwzględnił, że przychód w rozumieniu powołanych przez ZUS przepisów powstaje z chwilą jego otrzymania lub postawienia do dyspozycji i świadczenie jest przychodem tego roku podatkowego, w którym zostało otrzymane, choćby dotyczyło roku poprzedniego, jednocześnie zobowiązać ZUS do wskazania szczegółowego wyliczenia przychodów wnioskodawcy za poszczególne lata 2014-2016 z podaniem kursów jakie zostały zastosowane do przeliczenia z jakiej daty oraz dokumentacji w oparciu o którą (należy załączyć kserokopię tej dokumentacji do pisma ze szczegółowym jej opisem, nawet jeżeli znajduje się w aktach rentowych) ZUS uznał, że dana kwota stanowi przychód za konkretny rok, z podaniem daty wypłacenia tego przychodu oraz wskazaniem szczegółowego sposobu rozliczenia renty wnioskodawcy w związku z rzeczywiście osiągniętymi przychodami za każdy rok od 2014 do 2016 r. oddzielnie, przesyłając akta rentowe (e-prot. z 10.12.2019 r.-k. 209- 210).

W piśmie procesowym z 12.12.2019 r. ZUS zwrócił się o wypożyczenie akt z uwagi na to, że norweska instytucja ubezpieczeniowa przesłała pozwanemu sprostowanie przychodu wnioskodawcy za 2016 r.

(pismo procesowe ZUS k. 212)

W piśmie procesowym z 16.01.2020 r. ZUS podał składniki wchodzące do rozliczenia przychodu za 2014, 2015, 2016 r. wnioskodawcy podane przez norweską instytucję ubezpieczeniową, wskazując, że nie posiada informacji o dacie wypłaty tych świadczeń. Pozwany podał, że 23.08.2019 r. dokonał korekty rozliczenia przychodów za 2014, 2015, 2016 z uwagi na błędny symbol waluty (...) zamiast NOK, a nadto podał, że 13.01.2020 r. zwrócił się do norweskiej instytucji ubezpieczeniowej o podanie kiedy następowały wypłaty na rzecz wnioskodawcy z tytułu zasiłków chorobowych, świadczenia rehabilitacyjnego oraz okresu za jakie obejmowało to świadczenie. Końcowo ZUS podał, że po zakończeniu postępowania wyjaśniającego udzielił odpowiedzi Sądowi.

(pismo procesowe ZUS k. 221-222)

W piśmie procesowym z 6.02.2020 r. wnioskodawca podtrzymał dotychczasowe stanowisko i jednocześnie stwierdził, że wobec doręczenia w/w pisma ZUS-u odniesienie się do niego obecnie byłoby przedwczesne.

(pismo procesowe wnioskodawcy k. 296)

W piśmie procesowym z 16.03.2020 r. ZUS oświadczył, że m.in. nieprawidłowo dokonał rozliczenia przychodu wnioskodawcy za 2014 r., bo przyjęto tylko przychód osiągnięty w Norwegii, a także, że ZUS wysłał ponaglenie do norweskiej instytucji o przesłanie odpowiedzi w sprawie daty wypłat poszczególnych składników przyjętych do rozliczenia przychodów.

(pismo ZUS k. 311- 313)

W piśmie procesowym z 19.06.2020 r. ZUS powiadomił, że nadal nie wpłynęła żadna informacja z norweskiej instytucji ubezpieczeniowej.

(pismo ZUS k. 322, 323)

Na rozprawie 9.07.2020 r. Sąd określił pełnomocnikowi ZUS 21-dniowy termin na wykonanie zarządzenia z 1 lipca 2020 r. przesyłając akta rentowe oraz do dokonania ewentualnego przeliczenia zgodnie z wnioskiem skarżącego tj. miesięcznego jak również podania czy wpłynęła informacja z norweskiej instytucji ubezpieczeniowej, jeżeli nie - kiedy ostatnio była ona ponaglana. (e-prot. z 9.07.2020 r.: 00:01:41).

W następnym piśmie procesowym z 21.08.2020 r. ZUS powiadomił, że nadal oczekuje na odpowiedź od norweskiej instytucji o dacie wpłat poszczególnych składników przyjętych do rozliczenia przychodów w latach 2014-2016.

(pismo ZUS k. 352)

W piśmie procesowym z 18.12.2020 r. ZUS wyjaśnił, że norweska instytucja przesłała na formularzu E001 N informację o kwotach dochodów wnioskodawcy w 2015 r. i w 2016 r. oraz poinformowała, że od 23.03.2015 r. do 30.03.2015 r. wnioskodawca pobierał zasiłek chorobowy 853 NOK dziennie. Przy czym ZUS podał, że wystąpił do norweskiej instytucji o wyjaśnienie czy podana na formularzu E001 N płatność (...) w 2016 r. kwota (...) NOK zawiera wliczony zasiłek chorobowy za każdy dzień 853 NOK, dodając, że pozwany poinformuje o tym po uzyskaniu odpowiedzi z (...).

(pismo ZUS k. 400)

W piśmie procesowym z 31.12.2020 r. ZUS podał, że w przypadku przychodu wnioskodawcy za 2015 r. i za 2016 r. rozliczenie miesięczne przychodu nie jest możliwe bez uzyskania od norweskiej instytucji ubezpieczeniowej wyjaśnień w sprawie dat i kwot o wypłaconym zasiłku chorobowym od 23.03.2015 r. do 30.03.2016 r. Co zaś tyczy 2014 r. to ZUS wskazał, że rozliczenie miesięczne jest korzystniejsze niż rozliczenie roczne, jednakże zaznaczył, że nadal nie zakończył postępowania wyjaśniającego z norweską instytucją ubezpieczeniową, z którą wciąż prowadzi korespondencję i oczekuje od niej szczegółowego rozpisania osiągniętych dochodów od 2014 r.

(pismo ZUS k. 409-410)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie skutkowało uchynieniem zaskarżonych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 23 listopada 2017 roku uchylonej częściowo decyzją z dnia 22 sierpnia 2019 roku zmienionej decyzją z dnia 17 sierpnia 2020 roku znak (...), z dnia 24 listopada 2017 roku uchylonej częściowo decyzją z dnia 22 sierpnia 2019 roku znak (...) oraz z dnia 27 listopada 2017 roku uchylonej częściowo decyzją z dnia 23 sierpnia 2019 roku znak (...), jako wydanych z rażącym naruszeniem prawa przez ZUS z następujących względów.

Zgodnie z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Dzięki takiemu unormowaniu sąd może badać wady wynikające z naruszenia nie tylko prawa materialnego, lecz także procesowego. Jak wynika z uzasadnienia projektu z.k.p.c.2019, niezależnie od tego, czy wady te dotyczą formy, czy treści decyzji, ich wspólną cechą jest to, że naruszają przepisy o postępowaniu przed organem rentowym w takim stopniu, że ich konwalidacja jest niemożliwa. Naprawienie takich decyzji przez sąd polega w istocie na wydaniu ich na nowo, to zaś wymaga ponownego przeprowadzenia całego postępowania - tyle że przed sądem (zob. uzasadnienie projektu k.p.c.2019). W uzasadnieniu projektu z.k.p.c.2019 podano przykłady wad decyzji, które projektodawca określił jako rażące. Należą do nich, w zakresie treści: brak oznaczenia stron, niewskazanie sposobu obliczenia świadczenia lub składki; sposobu wydania: wydanie przez osobę nieuprawnioną; i postępowania je poprzedzającego: bez podstawy prawnej lub przedwcześnie - bez zachowania terminów lub przesłanek wydania (zob. uzasadnienie projektu z.k.p.c.2019) (por. J. May, Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian, WKP 2020).

W niniejszej sprawie rażące naruszenie przepisów o postępowaniu polegało na tym, że organ rentowy nie dopełnił obowiązku przeprowadzenia należytego postępowania dowodowego.

Trzeba podkreślić, że w art. 7 k.p.a. wskazano, iż w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. W doktrynie wskazuje się, że zasada prawdy obiektywnej wyrażona w tym przepisie jest "naczelną zasadą postępowania, ma bowiem kapitalny wpływ na ukształtowanie całego postępowania, a zwłaszcza na rozłożenie ciężaru dowodu w postępowaniu administracyjnym. Z zasady tej wynika obowiązek organu administracji publicznej

"wyczerpującego zbadania wszystkich okoliczności faktycznych związanych z określoną sprawą, aby w ten sposób stworzyć jej rzeczywisty obraz i uzyskać podstawę do trafnego zastosowania przepisu prawa" (...) Konieczność ochrony interesu publicznego powoduje, że organ administracji publicznej nie może ograniczyć czynności ustalenia stanu faktycznego wyłącznie do czynności podejmowanych na wnioski stron. Wprowadzona zmiana przez dodanie słów "na wnioski stron" nie może stanowić podstawy do wykładni, która przerzuca obowiązek ustalenia stanu faktycznego w oparciu o czynności dowodowe wnioskowane przez stronę (strony) postępowania. Wprowadzona zmiana ma zatem znaczenie prawne przez podwyższenie do rangi zasady ogólnej udziału strony w ustaleniu stanu faktycznego i udziału czynnego przez wnioskowanie o podjęcie czynności dowodowych. Nie podważa obowiązków ustalenia stanu faktycznego przez organ administracji publicznej z urzędu" (tak B. Adamiak, komentarz do art. 7 k.p.a. w: B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Warszawa 2019, Legalis).

Zgodnie z art. 9, organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Przepis art. 77 § 1 k.p.a. stanowi zaś, że organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzeć cały materiał dowodowy. Doktryna podkreśla, że "znaczenie współdziałania strony przy ustaleniu stanu faktycznego jest oczywiste dla ochrony przed negatywnymi skutkami rozstrzygnięcia negatywnego. Podkreśla to NSA w wyroku z 26 października 1984 r., (...) SA (...) ((...) 1984, Nr 2, poz. 98): "z art. 7 i 77 k.p.a. wynika, że obowiązek wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego ciąży na organie prowadzącym postępowanie administracyjne. Nie znaczy to, że strona jest zwolniona od współdziałania w realizacji tego obowiązku, zwłaszcza iż nieudowodnienie określonej okoliczności faktycznej może prowadzić do rezultatów niekorzystnych dla strony. Jednakże na gruncie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie do przyjęcia jest takie rozumienie koncepcji prowadzenia postępowania dowodowego, przy którym organ administracji przyjmuje całkowicie bierną postawę, ograniczając się jedynie do oceny, czy strona udowodniła fakty stanowiące podstawę jej żądania, czy nie, i przerzucając w konsekwencji obowiązek wyjaśnienia sprawy na stronę" (tak B. Adamiak, komentarz do art. 78 k.p.a. w: B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Warszawa 2019, Legalis).

Jak stanowi art. 107 § 3 k.p.a., uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

Brak wyjaśnienia wszystkich okoliczności w uzasadnieniu decyzji, stanowi o naruszeniu art. 107 § 3 k.p.a., a ponadto odpowiednie ujawnienie procesu decyzyjnego w sferze podstawy faktycznej rozstrzygnięcia stanowi jedną z gwarancji prawidłowej realizacji zasady swobodnej oceny dowodów z art. 80 k.p.a., rozumianej jako ocena tego materiału na podstawie całokształtu zgromadzonych dowodów, a także stanowi wyraz zrealizowania przez organ wynikającej z art. 11 k.p.a. zasady przekonywania (wyrok NSA z 28 kwietnia 2020 r., sygn. akt II OSK 1417/2019).

Sąd ma też na uwadze, iż "postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych, jako sąd powszechny, może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania. W wypadkach innych wad konieczne jest wszczęcie odpowiedniego postępowania administracyjnego w celu stwierdzenia nieważności decyzji i wyeliminowania jej z obrotu prawnego (wyrok SN z dnia 3 lutego 2011 r., II UK 271/10, LEX nr 817528)" (tak E. Stefańska, komentarz do art. 47714 k.p.c. w: M. Manowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-505 (38), WK 2015, LEX).

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż wraz z nowelizacją k.p.c., która weszła w życie 7 listopada 2019 r., na podstawie art. 477[14] § 2[1] k.p.c. pojawiła się możliwość uchylenia zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, jeżeli taka decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy podkreślić, iż organ rentowy nie przeprowadził całościowego, wszechstronnego postępowania dowodowego. ZUS nie sprostął swoim obowiązkom, wynikającym z ustawy.

Konieczna była inicjatywa dowodowa organu co do rozliczenia przychodów wnioskodawcy w 2014 r., 2015r. i 2016r. W ocenie Sądu zaniechania organu rentowego odnośnie samodzielnego gromadzenia dowodów w sprawie są rażąco nieprawidłowe. Organ rentowy nie ustalił całokształtu okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i nie dysponował materiałem dowodowym wystarczającym do wydania decyzji. To organ powinien zgromadzić odpowiedni materiał dowodowy, by możliwe było rozliczenie przychodu wnioskodawcy za 2014 r., 2015r., 2016 r.

W toku n/n postępowania odwoławczego po wielokrotnym składaniu przez ZUS pism procesowych, w których relacjonował prowadzone na etapie sądowego postępowania odwoławczego postępowanie wyjaśniające z norweską instytucją ubezpieczeniową w sprawie różnych kwot przychodów, dat wypłaty poszczególnych składników wchodzących w skład przychodu wnioskodawcy w latach 2014, 2015 i 2016, okazało się, że ZUS złożył pismo procesowe z 20.12.2020 r., w którym przyznał, że w przypadku przychodu wnioskodawcy za 2015 r. i za 2016 r. rozliczenie miesięczne przychodu nie jest możliwe bez uzyskania od norweskiej instytucji ubezpieczeniowej wyjaśnień w sprawie dat i kwot o wypłaconym zasiłku chorobowym od 23.03.2015 r. do 30.03.2016 r. W tym zakresie ZUS nie przeprowadził zatem postępowania dowodowego przed wydaniem zaskarżonych decyzji i nie uzupełnił tych braków dowodowych w postępowaniu sądowym, mimo umożliwienia mu tego przez Sąd. Co zaś tyczy 2014 r. to w tym samym piśmie procesowym ZUS sam wskazał, że rozliczenie miesięczne jest korzystniejsze niż rozliczenie roczne, ale nadal organ rentowy nie zakończył postępowania wyjaśniającego z norweską instytucją ubezpieczeniową, z którą nawet na tym etapie postępowania odwoławczego prowadzi korespondencję i wciąż oczekuje od niej szczegółowego rozpisania osiągniętych dochodów od 2014 r.

W ocenie Sądu po stronie organu doszło zatem do rażącego naruszenia przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, o których wyżej mowa, wobec czego należy uchylić zaskarżone w sprawie decyzje z dnia 23 listopada 2017 roku uchyloną częściowo decyzją z dnia 22 sierpnia 2019 roku zmienioną decyzją z dnia 17 sierpnia 2020 roku znak (...), z dnia 24 listopada 2017 roku uchyloną częściowo decyzją z dnia 22 sierpnia 2019 roku znak (...) oraz z dnia 27 listopada 2017 roku uchyloną częściowo decyzją z dnia 23 sierpnia 2019 roku znak (...).

Podkreślić należy, że nawet próby Sądu przeprowadzenia postępowania dowodowego celem uzupełnienia braków w postępowaniu przed ZUS-em za względu na ekonomikę procesową i szybkość postępowania, nie pozwoliły na naprawienie rażących błędów przepisów postępowania przez Zakład. W szczególności z uwagi na konieczność uzupełnienia materiału dowodowego Sąd na rozprawie 9.07.2020 r. postanowił zakreślić pełnomocnikowi ZUS 21-dniowy termin na wykonanie zarządzenia z 1 lipca 2020 r. przesyłając akta rentowe oraz do dokonania ewentualnego przeliczenia zgodnie z wnioskiem skarżącego, tj. miesięcznego jak również podania czy wpłynęła informacja z norweskiej instytucji ubezpieczeniowej, jeżeli nie - kiedy ostatnio była ona ponaglana.

Po tym jednak jak ZUS złożył pismo procesowe z 20.12.2020 r., w którym ZUS powołuje się na w/w braki własnego postępowania dowodowego, nadal aktualna pozostała kwestia przeprowadzenia postępowania dowodowego przed organem rentowym zaledwie w szątkowej formie bez zakończenia, którego wydane decyzje są przedwczesne bo bez wyjaśnienia przez ZUS, wbrew przytoczonym wyżej przepisom postępowania administracyjnego, wszystkich koniecznych faktów, bo bez przeprowadzenia w niezbędnym do tego zakresie przedsądowego postępowania dowodowego.

Powyższe świadczy o wydaniu zaskarżonej decyzji z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, w związku z czym podlegały one uchyleniu w trybie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c.

A.P.